

221445 - آیا سخن گفتن با دیگران در هنگام اعتکاف جایز است؟

سوال

آیا این صحیح است که در هنگام اعتکاف نباید با دیگران حرف زد؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اعتکاف، ماندن در مسجد به قصد طاعت الله عزوجل است.

هدف از اعتکاف این است که انسان خود را برای طاعت الله تعالی فارغ سازد و از هر چیزی که او را مشغول می‌سازد دوری کند، برای همین رسول الله - صلی الله علیه وسلم - در محلی بسته در داخل مسجد به اعتکاف می‌نشست که شبیه خیمه‌ای کوچک بود، تا اینکه آنجا مکانی مخصوص اعتکاف باشد و کسانی که در مسجد هستند حواس او را مشغول نسازند و نه آنان را ببینند و نه آنان او را ببینند.

این چیزی است که شخص باید در اعتکاف برایش تلاش کند، اما اگر کمی با مردم سخن بگوید یا کسی به دیدارش آمد و با او سخن گفت اشکالی ندارد.

شایسته است این سخن گفتن او با صدایی پایین باشد تا حواس کسانی که مشغول ذکر الله تعالی یا خواندن قرآن هستند یا در مسجد نماز می‌خوانند پرت نشود.

همینطور این سخن باید کم باشد تا از هدف اعتکاف دور نشود.

بخاری (2035) و مسلم (2175) از علی بن حسین روایت کرده‌اند که صفیه - همسر پیامبر صلی الله علیه وسلم - به او گفت که وی در حالی که پیامبر - صلی الله علیه وسلم - در دهه پایانی رمضان در مسجد معتکف بود به دیدارش رفت و ساعتی با وی سخن گفت، سپس برخاست که برود، پس پیامبر - صلی الله علیه وسلم - نیز همراه او برخاست.»

ابن دقیق العید - رحمه الله - در **الإحکام** (۵ / ۲) می‌گوید:

این حدیث دال بر جایز بودن دیدار زن با شخص معتکف و سخن گفتن با اوست.

شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - می‌گوید:

«کارهای شخص مُعْتَكِف بر چند دسته تقسیم می‌شود: قسمت مباح و قسمت مشروع و مستحب، و قسمت ممنوع.

اما بخش مشروعش آن است که مشغول طاعت الله و عبادت و تقرب به او باشد که این عصارهٔ اعتکاف و هدف از آن است و برای همین [اعتکاف] مقید به مساجد است.

و بخش دیگر که بخش ممنوع است کارهایی است که منافی اعتکاف است، مانند آنکه شخص بدون عذر از مسجد بیرون رود یا در مسجد خرید و فروش کند یا با همسرش همبستر شود و مانند این کارهایی که به سبب منافات با هدف اعتکاف باعث بطلان آن می‌شود.

و بخش دیگری که مباح است مانند سخن گفتن با مردم و احوال‌پرسی با آنان و دیگر کارهایی است که خداوند برای معتکف مباح گردانده است» (مجموع فتاوی و رسائل العثیمین: ۲۰: ۱۷۵ - ۱۷۶).

وی همچنین می‌گوید:

اشکالی ندارد با دوستانی که همراه او در اعتکافند یا کسانی که به دیدارش می‌آیند کمی سخن بگوید (جلسات رمضانیة: ۱۵/۱۸).

و همچنین می‌گوید:

آیا هدف از اعتکاف این است که دوستان در گوشه‌ای از مسجد جمع شوند و سخنان بی‌فایده بگویند، یا هدف از آن عبادت الله عزوجل است؟ دومی هدف است. بنابراین مواظب باش که این اوقات گرانبها را با حرف زدن با دوستان و وقت‌کشی هدر ندهی. اما اینکه گاه با آنان حرف بزنی اشکالی ندارد؛ زیرا پیامبر - صلی الله علیه وسلم - شب [در حال اعتکاف] با همسرش صفیه بنت حیی - رضی الله عنها - سخن گفت و سپس برای بازگردانش به خانه از جای برخاست (اللقاء الشهري: ۷۰ / ۱۸).

شیخ بن باز - رحمه الله - می‌گوید:

«سخن گفتن در مسجد اگر دربارهٔ امور دنیا باشد و برادران و دوستان دربارهٔ مسائل دنیایشان کمی سخن بگویند ان شاء الله اشکالی ندارد، اما اگر زیاد باشد مکروه است زیرا قرار دادن مساجد به عنوان مکانی برای سخنان دنیوی مکروه است چرا که این اماکن برای ذکر الله و خواندن قرآن و نمازهای پنجگانه و دیگر وجوه خیر مانند نفل و اعتکاف و حلقات علم بنا شده است.

اما اینکه آن را برای گپ و گفتگوی دنیوی قرار دهند مکروه است، اما سخن کم بر حسب نیاز به هنگام سلام گفتن با برادران و دوستانی که به آنها رسیده و سوال از حال او و فرزندانش یا چیزهایی که به این یا به امور دنیا تعلق دارد اما نه طولانی بلکه کم، اشکالی ندارد» (فتاوی نور علی الدرب: ۷۰۶ / ۲).

برای توضیح بیشتر به پاسخ سوالات (4448) و (49007) و (106538) مراجعه نمایید.

والله تعالی اعلم